

I. BURKERSDORF

Burchardisdorf^{[5]s.316}

Burchardisdorph^{[5]s.316}

Burkersdorf^{[5]s.318}

I.1. C. GRÜNHAGEN I H. MARKGRAF, ROK 1881

Najstarsza znana mi wzmianka o wiosce *Burchardisdorph* znajduje się w publikacji opracowanej pod redakcją Colmara Grünhagena i Hermanna Markgrafa, gdzie zamieszczono treść dokumentu z 20 października 1343 roku, dotyczącego sprzedaży miasta Chełmsko Śląskie dla krzeszowskiego klasztoru (niem. *Verkauf der Stadt Schömburg an das Kloster Grüssau, 1343 October 20*). Dowiadyujemy się tutaj, że transakcja dotyczyła zakupu miasta wraz z następującymi wioskami: „*Votysdorf, Burchardisdorph, Blasiansdorf, Catzbach, Lutolfisdorph, Ludowigisdorph*”¹. Autorzy tego opracowania identyfikują miejscowość *Burchardisdorph* jako „*Burgersdorf (in Böhmen, Kreis Trautenau*”², a więc czeską wieś Strážek w okręgu Trutnov.

Identyfikacja ta jest błędna, co wykazuje Martin Treblin w swoim artykule z 1906 roku; tekst ten zostanie przeze mnie przywołany na kolejnych stronach.

I.2. MARTIN TREBLIN, ROK 1906

W 1906 roku ukazał się artykuł Martina Treblina, w którym autor ten podejmuje się próby wskazania lokalizacji wioski *Burkersdorf*. Czytamy tutaj:

„A. Opuszczona wioska *Burchardisdorf*. Jak się dowiadujemy z dokumentu wystawionego 20 października 1343 roku, Konrad von Cyrna i Nikolaus, opat z Grüssau (pol. Krzeszów), kupili miasto *Shoeninberg* (niem. *Schömburg*, pol. Chełmsko Śląskie) wraz z miejscowościami: *Votysdorf* (niem. *Voigtsdorf* Kreis Landeshut, pol. Wójtowa w okręgu Kamienna Góra), *Burchardisdorph*, *Blasiansdorf* (niem. *Blasdorf bei Schömburg*, pol. Błaziejów koło Chełmska Śląskiego), *Catzbach* (niem. *Kratzbach*, pol. Olszyny – część), *Lutolfisdorph* (niem. *Leuthmannsdorf* Kreis Landeshut, pol. Olszyny – część) oraz *Ludowigisdorph*.

1 C. Grünhagen (red.), H. Markgraf (red.), *Lehns- und Besitzurkunden Schlesiens und seiner einzelnen Fürstenthümer im Mittelalter. 1. Theil*, [1]s.491.

2 Tamże, [1]s.491.

3 Dziś wieś Strážek jest częścią miasta Trutnov. Źródło: [https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99%C3%ADte%C5%BE_\(Trutnov\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99%C3%ADte%C5%BE_(Trutnov)) – dostęp grudzień 2020 roku.

Redaktorzy »Lehns- und Besitzurkunden Schlesiens«⁴ objaśniają Burchardisdorph jako (...)»⁵.

„(...) dzisiejszy Burkersdorf (czes. Strítěž) w północnych Czechach, który leży sześć kilometrów na południe od Trautenau (czes. Trutnov). Przeciwnie temu istnieje wiele zastrzeżeń.

Po pierwsze odległość między Burkersdorf (czes. Strítěž) w pobliżu Trautenau (czes. Trutnov) a miejscowością Blasdorf (pol. Błazejów), która jest wymieniona w dokumencie z 1343 roku i która jest pierwszą wymienioną w nim miejscowością, wynosi 19 km, odległość między Burkersdorf a miastem Schömburg (pol. Chełmsko Śląskie) nawet 20 km, podczas gdy inne wymienione w dokumencie miejscowości (pomijając w tym miejscu później objaśniony Ludowigisdorph) oddalone są jedynie kilka kilometrów od miasta Schömburg (pol. Chełmsko Śląskie).

Można również założyć, że Burchardisdorph znajdował się w bezpośrednim sąsiedztwie Schömburg (pol. Chełmsko Śląskie), ponieważ wspomniane wsie kupowano razem z miastem Schömburg (pol. Chełmsko Śląskie) i prawdopodobnie były one z nim ściśle związane. Burkersdorf (czes. Strítěž) w Czechach nigdy nie należał do klasztoru w Grüssau (pol. Krzeszów); fakt ten byłby dobrze znany wymienionemu w dalszej części mnichowi z Grüssau (pol. Krzeszów) oraz współczesnej historiografii czeskiej. Brak też powodów, aby myśleć o Burkersdorf (pol. Burkatów) w okręgu Schweidnitz (pol. Świdnica) lub Borgsdorf (pol. Stara Wieś⁶) w okręgu Bunzlau (pol. Bolesławiec) (obie te miejscowości w dawnych czasach nazywane były Burghardisdorph).

Dla określenia lokalizacji Burchardisdorph ważny jest późniejszy dokument z 11 lipca 1596 roku, który zachował się tylko we fragmentach. W tymże roku został zawarty traktat graniczny pomiędzy »cesarskiego majestatu dobrami kameralnymi Fürstenstein (pol. Książ)« oraz »kapituły klasztoru«⁷ Grüssau (pol. Krzeszów). Petrus Keylich, mnich z Grüssau (pol. Krzeszów), a później jeden z ostatnich opatów klasztoru, zawarł w swoim starannie opracowanym »Grüs-

4 Przypis dolny 2: „Część pierwsza, strona 491”, w oryginale: „Band I, S. 491”. Mowa tu o następującej pozycji: C. Grünhagen (red.), H. Markgraf (red.), *Lehns- und Besitzurkunden Schlesiens und seiner einzelnen Fürstenthümer im Mittelalter*. I. Theil, [1].

5 M. Treblin, *Kleine Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz*, [5]s.316; w oryginale: „A. Die Wüstung Burchardisdorph. Wie uns eine Urkunde vom 20. Oktober 1343 berichtet, erkaufte Konrad von Cyra und Nikolaus, Abt von Grüssau, die Stadt Shoeninberg (Schömburg) zusammen mit den Ortschaften: Votysdorf (Voigtsdorf, Kr. Landeshut), Burchardisdorph, Blasiansdorf (Blasdorf bei Schömburg), Catzbach (Kratzbach), Lutolfisdorph (Leuthmannsdorf, Kr. Landeshut) und Ludowigisdorph. Die Herausgeber der Lehns- und Besitzurkunden Schlesiens erklären Burchardisdorph für (...)”.

6 Dziś część wsi Przejeźsław.

7 Przypis dolny 1: „Patrz też Archiwum Państwowe Wrocław, oryginalne dokumenty z Grüssau (pol. Krzeszów), numer 415 i 417”; w oryginale: „Siehe auch Bresl. Staats-Arch., Grüssauer Origin.-Urk. Nr. 415 u. 417”.

sauer Archiv»⁸ fragment tego zaginionego dokumentu. »Rozgraniczenie to swój początek posiada przy granicy Voigtsdorf (pol. Wójtowa) na Raspenauer Berge, gdzie granice Voigtsdorf (pol. Wójtowa), Liebenau (czes. Libná) i Raspenau (pol. Łączna) stykają się w trójkącie. Miejscowości graniczne po stronie Grüssau (pol. Krzeszów): Burkersdorf, Kindelsdorf (pol. Dobromysł), Trautliebersdorf (pol. Kochanów), po stronie Friedland (pol. Mieroszów): Raspenau (pol. Łączna), Rosenau (pol. Różana), Friedland (pol. Mieroszów)«. Na podstawie takiego określenia granicy możemy mieć pewność, że miejscowości Burkersdorf należy szukać tylko na zachód lub południe od Kindelsdorf (pol. Dobromysł), na północ (...)⁹.

„(...) albo na zachód od Raspenau (pol. Łączna). Do takiego wniosku doszedł także mnich z Grüssau (pol. Krzeszów)¹⁰: Burchardisdorf lub gmina Burkersdorf została spustoszona; jedynie miejsce, gdzie tenże znajdował się, można jeszcze współcześnie wskazać, a jego rejon wciąż znajduje się na ziemiach klasztoru Grüssau (pol. Krzeszów). Jego położenie można dostrzec w lesie między Voigtsdorf (pol. Wójtowa), Raspenau (pol. Łączna) i Kindelsdorf (pol. Dobromysł). Można tam jeszcze w dalszym ciągu zobaczyć 1. stary fragment muru koło pewnego bajora, na którym, jak się uważa, stał browar, 2. znajdują się także w tym

8 Przypis dolny 2: „Bresl. Staats-Arch., Ms. D, 178”.

9 M. Treblin, *Kleine Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz*, [5]s.317; w oryginale: „(...) das heutige Burkersdorf in Nord-Böhmen, das 6 km südlich von Trautenau gelegen ist. Dagegen läßt sich mancherlei einwenden. Einmal beträgt die Entfernung zwischen Burkersdorf bei Trautenau und dem in der Urkunde von 1343 erwähnten, ihm räumlich zunächst liegenden Orte Blasdorf 19 km, die Entfernung zwischen Burkersdorf und der Stadt Schömberg sogar 20 km, während die übrigen urkundlich erwähnten Siedlungen (von dem später zu erklärenden Ludwigisdorph sehen wir vorläufig ab) nur wenige Kilometer von der Stadt Schömberg entfernt liegen. Es ist auch anzunehmen, daß Burchardisdorph in unmittelbarer Nähe von Schömberg zu suchen ist, da die erwähnten Dörfer mit der Stadt Schömberg zusammen erkaufte werden und wohl in naher rechtlicher Beziehung zu ihr standen. Burkersdorf in Böhmen hat zudem niemals dem Grüssauer Kloster gehört; dem weiter unten genannten Grüssauer Mönch und der heutigen böhmischen Geschichtsschreibung wäre diese Tatsache doch wohl bekannt gewesen. An Burkersdorf, Kr. Schweidnitz oder Borgsdorf, Kr. Bunzlau (die beide in alter Zeit Burghardisdorf hießen) zu denken, liegt keine Veranlassung vor. Wichtiger für die Bestimmung der Ortslage von Burchardisdorph ist eine spätere nur im Auszug erhaltene Urkunde vom 11. Juli 1596. In diesem Jahre wurde ein Grenzvertrag zwischen »Kaiserl. Majest. Kammergut Fürstenstein« und dem Grüssauer »Klostergestift« abgeschlossen. Petrus Keylich, ein Grüssauer Mönch und später einer der letzten Äbte des Klosters, hat uns in seinem sorgfältig gearbeiteten »Grüssauer Archiv« einen Auszug aus dieser verlorenen Urkunde gegeben. »Diese Begrenzung hat ihren Anfang bey der Voigtsdorfer Grenze am Raspenauer Berge, wo die Gränze von Voigtsdorf, Liebenau und Raspenau in einem Dreyeck zusammen stoßen. Die Grenzörter sind von Grüssau: Burkersdorf, Kindelsdorf, Trautliebersdorf, von Friedland: Raspenau, Rosenau, Friedland«. Aus dieser Grenzbestimmung geht mit Sicherheit hervor, daß man Burkersdorf nur westlich oder südlich von Kindelsdorf, nördlich (...)

10 Przypis dolny 1: „Bresl. Staats-Arch., Ms. D. 178, fol. 87 f.”.

rejonie rozmaite pogorzeliska. Obszar ten znajduje się niedaleko od Schweinberg (pol. Drogosz) i jest obecnie (...)”¹¹.

„(...) pod nadzorem leśniczego z Kindelsbach. O tym, że wieś nazywała się Burkersdorf, mówi się w sporach z władztwem Fürstenstein (pol. Książ), które zostały rozstrzygnięte w 1596 roku. O tym to wspomina numer 4 ujrzanego w Trautliebersdorf (pol. Kochanów) (odnosi się to wprowadzenia jego »archiwum«, gdzie w gdzie w przesłuchaniu świadków z 1595 roku nazwa ta zostaje wskazana dla dla przywołanej lokalizacji. Tamże mówią 1. Fabian Springer z Görtelsdorf (pol. Gorzeszów), mający 70 lat, 2. Hanß Hennig z Kindelsdorf (pol. Dobromyśl), w wieku 62 lat, o tejże nazwie miejscowości: tamże, gdzie niegdyś znajdował się Burkersdorf. Ale jak to miejsce zostało zdewastowane, nie można tak naprawdę powiedzieć. Jedynie z przywołanej dokumentacji granicznej wnioskujemy, że charakter ówczesnych czasów i sąsiedztwa granicy były temu winne. Wprawdzie teraz rozmaicie się o tym mówi, jak to, że Strittberg¹² (pol. Róg), góra za kościołem św. Anny swoją nazwę z tego posiada, ale prawdopodobnie brak na to podstaw.

Szczególnie ważne dla mnie w tej wersji jest przekazywanie oświadczeń przez osoby, które znają dany obszar i na których osądom można zaufać. Być może Burkersdorf został zniszczony już podczas wojen husyckich. W czasie tejże wojny także klasztor Grüssau (pol. Krzeszów) został zniszczony w 1426 roku. Nieliczni mnisi klasztorni, którzy uniknęli śmierci, musieli uciekać i dopiero po pięciu latach pobytu w Neisse (pol. Nysa) powracali do ich zniszczonego klasztoru¹³. Z drugiej strony wypowiedzi dwóch starych, lokalnych mieszkańców, o których mowa, zdają się sugerować, że być może sami byli świadkami upadku wsi. Należałoby wtedy przemyśleć inne, być może ekonomiczne, przyczyny spustoszenia osady. Według informacji mnicha, lokalizacji opuszczonego miejsca musimy szukać w lesie pomiędzy Voigtsdorf (pol. Wójtowa), Raspenau (pol. Łączna) i Kindelsdorf (pol. Dobromyśl). Nawet dzisiaj w gwarze ludowej w Raspenau (pol. Łączna) znane są relacje o zaginionej miejscowości, która podobno miała na leżeć na obszarze Raspenau (pol. Łączna) w miejscu nazywanym »Giersch-Wiesen«¹⁴. Czy jest to pustkowie zaginionych (...)”¹⁵.

11 M. Treblin, *Kleine Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz*, [5]s.318; w oryginale: „(...) oder westlich von Raspenau zu suchen habe. Zu diesem Ergebnis kommt auch der Grüssauer Mönch 1): „Burchardisdorf oder ins Gemein Burkersdorf ist dermaßen verwüstet worden; allein der Ort, wo selbes gestanden ist, kann auch noch jetzo gewiesen werden, und sein Bezirk liegt gleichfalls noch in dem Grüssauischen Gebiete. Seine Lage ist in dem Walde zwischen Voigtsdorf, Raspenau und Kindelsdorf wahrzunehmen. Es ist noch allda 1. ein altes Stück Mauer neben einer Pfütze zu sehen, welches man für das Bräuhäus hält, 2. sind auch in dieser Gegend verschiedene Feuerherde befindlich. Diese Gegend liegt unweit von dem Schweinberge und gegenwärtig (...)”.

12 Niemiecka nazwa góry Róg to Streit Berg, natomiast Streit oznacza kłótnię, sprzeczkę, spór.

13 Przypis dolny 1: „Bresl. Staats-Arch., Grüss. Orig.-Urt. Nr. 210a, ohne Siegel”.

„(...) Burkersdorf, za czym wiele przemawia¹⁶, wówczas osada znajdowałaby się na wysokości około 500 do 580 metrów w dolinie leżącej na południe od Schweinberg (pol. Drogosz), zamkniętej z trzech stron górami, a otwartej jedynie w kierunku południowo-wschodnim. Zbocza gór wznoszą się stromo po obu stronach, co sprawia, że dolina nie nadaje się na osadę opartą na rolnictwie. Z tego powodu po upadku miejscowości nie myślano już więcej o jej odbudowie¹⁷.

-
- 14 Przypis dolny 2: „Pan Bruschke z Raspenau (pol. Łączna), nauczyciel, uprzejmie udzielił mi informacji w odpowiedzi na szczegółowe zapytania, za które chciałbym w tym miejscu podziękować”; w oryginale: „Herr Lehrer Bruschke-Raspenau gab mir freundlichst auf eine Anfrage nach eingehenden Erkundigungen Auskunft, wofür ich an dieser Stelle meinen Dank ausspreche”.
- 15 M. Treblin, *Kleine Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz*, [5]s.319; w oryginale: „(...) unter der Aufsicht des Försters von Kindelsbach. Daß aber der Ort Burkersdorf heißen habe, erörtern die Gränzstrittigkeiten mit der Herrschaft Fürstenstein, welche anno 1596 sind beygelegt worden. Hierüber kann der Nr. 4 von Trautliebersdorf nachgesehen werden (bezieht sich auf die Einleitung seines »Archivs«), wo in einem Zeugenverhör anno 1595 dieser Name von der angezogenen Ortslage angegeben wird. Allda sagt 1. Fabian Springer von Görtelsdorf, 70 Jahr alt, 2. Hanß Hennig von Kindelsdorf, 62 Jahr alt, von dieser Ortslage: allda, wo vorher Burkersdorf gestanden ist. Wie aber dieser Ort sey verwüstet worden, kann nicht eigentlich gesagt werden. Nur kann man aus den angezogenen Gränzakten schließen, daß der Charakter der damaligen Gränznachbarn und Zeiten daran Schuld habe. Es wird zwar noch itzo verschiedenes davon gesprochen, wie auch, daß der Strittberg, ein Berg hinter der Kirchen der hl. Anna den Namen davon habe, es hat aber vermutlich nicht alles Grund. Besonders wichtig erscheint mir in dieser Ausführung die Mitteilung von Aussagen ortskundiger Leute, derem Urteile zu trauen ist. Vielleicht ist Burkersdorf schon in den Hussitenkriegen zerstört worden. Durch diesen Krieg wurde ja auch das Kloster Grüssau 1426 verwüstet. Die wenigen Klostermönche, welche dem Tode entgingen, mußten fliehen und konnten erst nach fünfjährigem Aufenthalte in Neisse in ihr zerstörtes Kloster zurückkehren 1). Andererseits scheinen die Aussagen der beiden erwähnten, alten, ortskundigen Leute anzudeuten, daß diese den Untergang des Dorfes vielleicht noch selbst mit erlebt haben. Man mußte dann an andre, etwa wirtschaftliche Ursachen für das Wüstwerden der Siedlung denken. Die Lage der Wüstung haben wir nach den Angaben des Mönches im Walde zwischen Voigtsdorf, Raspenau und Kindelsdorf zu suchen. Noch heute weiß der Volksmund in Raspenau von einer untergegangenen Ortschaft zu vermelden, die auf Raspenauer Gebiet in den »Giersch-Wiesen« gelegen haben soll 2). Ist diese Wüstung das untergegangene (...)”.
- 16 Przypis dolny 1: „Jedynym argumentem przeciwko temu jest to, że miejsce to znajdowałoby się już na obszarze Friedland (pol. Mieroszów), podczas gdy należało do Grüssau (pol. Krzeszów)”; w oryginale: „Dagegen spricht nur, daß der Ort dann bereits auf Friedländer Gebiet gelegen hätte, während er doch zu Grüssau gehörte”.
- 17 M. Treblin, *Kleine Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz*, [5]s.320; w oryginale: „(...) Burkersdorf, wofür vieles spricht 1), dann hätte die Siedlung zirka 500 bis 580 m hoch in einem von drei Seiten bergumschlossenen und nur nach SO. hin offenen Tale südlich vom Schweineberge gelegen. Steil steigen die Hänge der Berge zu beiden Seiten auf und machen das Tal für eine Siedlung, die auf Ackerbau angewiesen war, wenig geeignet. Nach dem Untergang der Ortschaft hat man deshalb auch nicht mehr an einen Wiederaufbau gedacht”.

1.3. MARTIN TREBLIN, ROK 1908

Po raz kolejny na opis wioski *Burkersdorf* natrafiam też w wydanej w 1908 roku książce Martina Treblina. Autor ten stwierdza tutaj między innymi:

„*Burchardisdorf*, który w 1575 nie istniał już jako miejscowość, to opuszczona wioska w lesie pomiędzy miejscowościami *Voigtsdorf* (pol. Wójtowa), *Raspenau* (pol. Łączna) oraz *Kindelsdorf* (pol. Dobromyśl). Prawdopodobnie leżał on pomiędzy górami *Schweineberg* (pol. Róg) i *Streitberg* (pol. Drogosz)”¹⁸.

Powyższe zdanie opatrzone zostało przypisem dolnym, gdzie wskazane jest źródło informacji oraz komentarz do przywołanego tekstu. Źródłem ma być następujący tekst: „*M. Treblin, »Die Wüstung Burchardisdorf«, Z.40, Seite 316 f.*”, tak więc mowa tu artykule Martina Treblina „*Kleine Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz*”, jaki ukazał się „*Zeitschrift des Vereins für Geschichte Schlesiens, Band 40*” – to właśnie w tymże tekście, właśnie poczynając od strony 316, zawarty został rozdział zatytułowany „*A. Die Wüstung Burchardisdorf*”.

Tamten tekst ukazał się w 1906 roku, a dwa lata później jego autor dodał tu następujący komentarz: „*Do zawartych tam uwag należałoby dodać jeszcze: już w roku 1575 Burchardisdorf nie istniał, jak to wynika z urbarzu władztwa Fürstenstein (pol. Książ). W »Raspenaw« (pol. Łączna) żalili się podówczas »mieszkańcy i biedni ludzie«, ... »że z potężnym panem Ziehusticzky i majstrem z huty szkła w Kindelsdorf (pol. Dobromyśl), do tego czasu jeszcze ich nie rozgraniczono« (Werner, »Kronika Friedland (pol. Mieroszów)«, strona 64). Wynika z tego, że już w 1575 roku granica administracyjne miejscowości Kindelsdorf (pol. Dobromyśl) i Raspenau (pol. Łączna) spotkały się ze sobą, a leżący niegdyś pomiędzy nimi Burchardisdorf przestał istnieć. Przy podziale wyludnionych terenów dochodziło powstawały zapewne spory. Kiedy doszło do uregulowania granicy mogło dojść do sytuacji, że pewna część wioski Burchardisdorf została włączona do Raspenau (pol. Łączna). Moje zastrzeżenia, jakie podnosiłem w przypisie pierwszym na 320 stronie artykułu w »Zeitschrift...«, tom 40«, zostają zatem obalone”¹⁹.*

18 M. Treblin, *Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz*, [4]s.105; w oryginale: „*Burchardisdorf, das 1575 nicht mehr als Ortschaft bestand, ist eine Wüstung im Walde zwischen Voigtsdorf, Raspenau und Kindelsdorf. Es lag wahrscheinlich zwischen Schweine- und Streitberg*”.

19 Tamże, [4]s.105; w oryginale: „*M. Treblin, »Die Wüstung Burchardisdorf«, Z.40, Seite 316 f. Zu der dortigen Ausführungen ist nachzutragen: Bereits im Jahre 1575 war Burchardisdorf untergegangen, wie aus einem Urbar der Herrschaft Fürstenstein erhellt. In »Raspenaw« beschwerten sich damals die »Inwohner und armen Leut«, ... »daß sie mit dem Stargkhen Herrn Ziehusticzky und dem Maister zu Kindelsdorf in der Glashutten, noch zur Zeit unbegranczt sein« (Werner, »Chronik von Friedland«, Seite 64). Daraus geht hervor, daß schon 1575 die Gemarkungen von Kindelsdorf und Raspenau aneinander gestoßen haben und Burchardis-*

I.4. PRZEMYSŁAW WISZEWSKI, ROK 2015

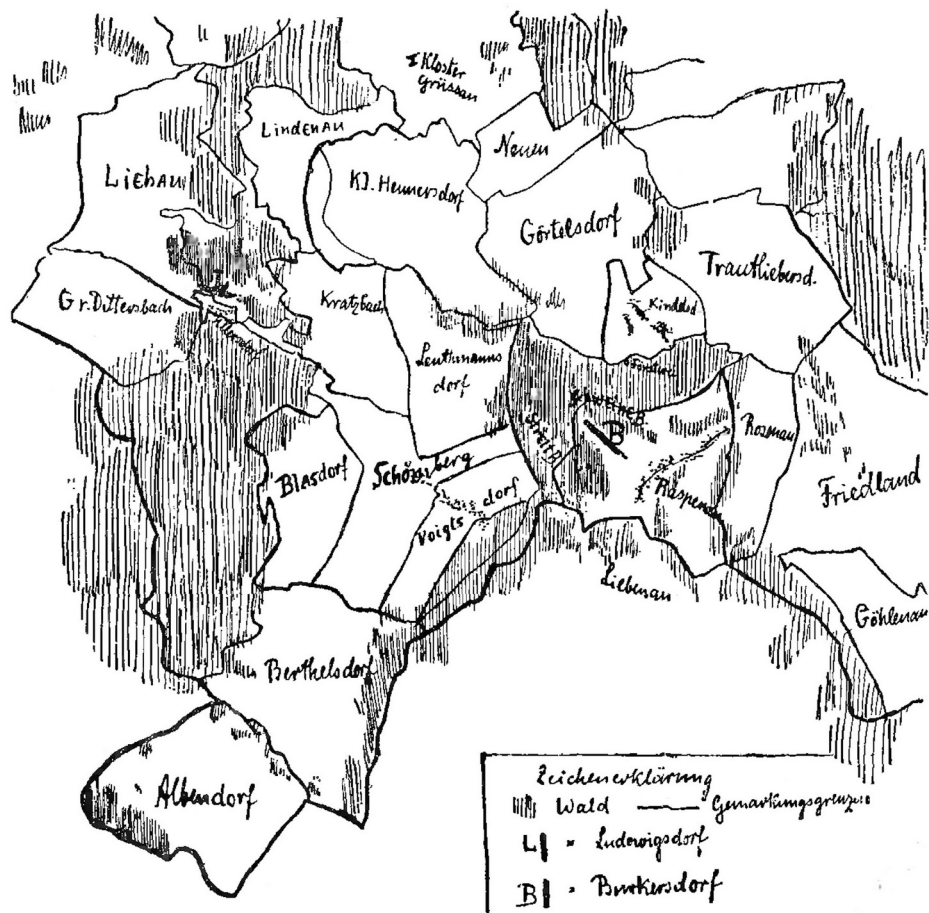
Trudno jest wskazać polskojęzyczne źródła podające bardziej szczegółowe informacje na temat wioski *Burkersdorf*. Pewnym wyjątkiem jest publikacja Przemysława Wiszewskiego „*Świat na pograniczu. Dzieje Lubawki i okolic do 1810 r.*”, który przy opisie sprzedaży Chełmska Śląskiego w 1343 roku wzmiankuje „*»Burchardisdorph«*, opuszczoną przed 2. połową XVI w. wieś położoną na wschód od Chełmska, między wsiami Voigtsdorf, Łączna i Dobromyśl”²⁰. Przy zdaniu tym znalazło się też odesłanie do następującego przypisu dolnego: „*Identyfikację położenia tej wsi przedstawia przekonująco opierając się na XVI-wiecznych dokumentach rozgraniczenia wsi klasztornych M. Treblin, Kleine Beiträge zur Siedlungskundheim, s. 316–319*”, wymienione tu źródło zacytowałem już na wcześniejszych stronach.

dorf, das früher zwischen ihnen lag, verschwunden war. Um die Aufteilung der wüsten Flur handelte es sich wohl bei dem Streit. Bei der eingetretenen Grenzregulierung mag dann ein Teil des Dorfes Burchardisdorf zu Raspenau geschlagen worden sein. Der Einwand, den ich Z. 40, Seite 320, Anmerkung 1 erhob, fällt somit fort”.

20 P. Wiszewski, *Świat na pograniczu. Dzieje Lubawki i okolic...*, [6]s.58.

1.5. BURKERSDORF NA DAWNYCH MAPACH

Przywołany na wcześniejszych stronach tekst Martina Treblina zilustrowany został mapką, przedstawiającą domniemaną lokalizację dwóch opisanych w nim wiosek (patrz ilustracja 1). Zamieszczona tu krótka legenda (niem. *Zeichenerklärung*) informuje, że obszar zakreskowany na pionowo oznacza las (niem. *Wald*), ciągłe linie reprezentują granice obrobów administracyjnych (niem. *Gemarkungsgrenzen*), natomiast grube kreski, opisane literami „L” i „B”, to lokalizacje wiosek Ludewigsdorf oraz Burkensdorf.

Ilustracja 1: Mapka przedstawiająca domniemane lokalizacje wiosek Ludewigsdorf oraz Burkensdorf. Źródło: M. Treblin, *Kleine Beiträge zur Siedlungskunde...*, [5]s.318.

W tym miejscu skupię się na wiosce *Burkersdorf*, a wykadrowany i poddany georeferencji fragment mapy Martina Treblina ukazuje ilustracja 2. Widzimy tutaj domniemaną lokalizację tejże miejscowości, symbolizuje ją biegnąca od północnego zachodu na południowy wschód gruba linia, opisana literą „B”. Wioska miała znajdować się na wschód od góry *Streit Berg* (pol. *Róg*), na południe od góry *Schweine Berg* (pol. *Drogosz*), oraz na północny zachód od miejscowości *Raspenau* (pol. *Łączna*).

Jednakże dawne mapy *Meßtischblatt* nie ukazują w tym miejscu żadnych pozostałości po wiosce *Burkersdorf*, przykładem niech będzie przedstawiony na ilustracji 3 fragment takowej mapy z 1907 roku²¹.

Zgodnie z opisem Martina Treblina wioska miała znajdować się „w dolinie leżącej na południe od *Schweinberg* (pol. *Drogosz*), zamkniętej z trzech stron górami, a otwartej jedynie w kierunku południowo-wschodnim. Zbocza gór wznoszą się stromo po obu stronach, co sprawia, że dolina nie nadaje się na osadę opartą na rolnictwie”. Takie miejsce możemy dostrzec na zobrazowaniach lidarowych, ukazujących rzeźbę terenu (patrz ilustracja 4), a wskazana lokalizacja miejscowości idealnie pokrywa się z opisem. Jedynie linia symbolizująca wioskę *Burkersdorf* odchyłona jest o 20° względem przebiegu doliny, jednakże jest to całkowicie dopuszczalne w przypadku uproszczonego szkicu.

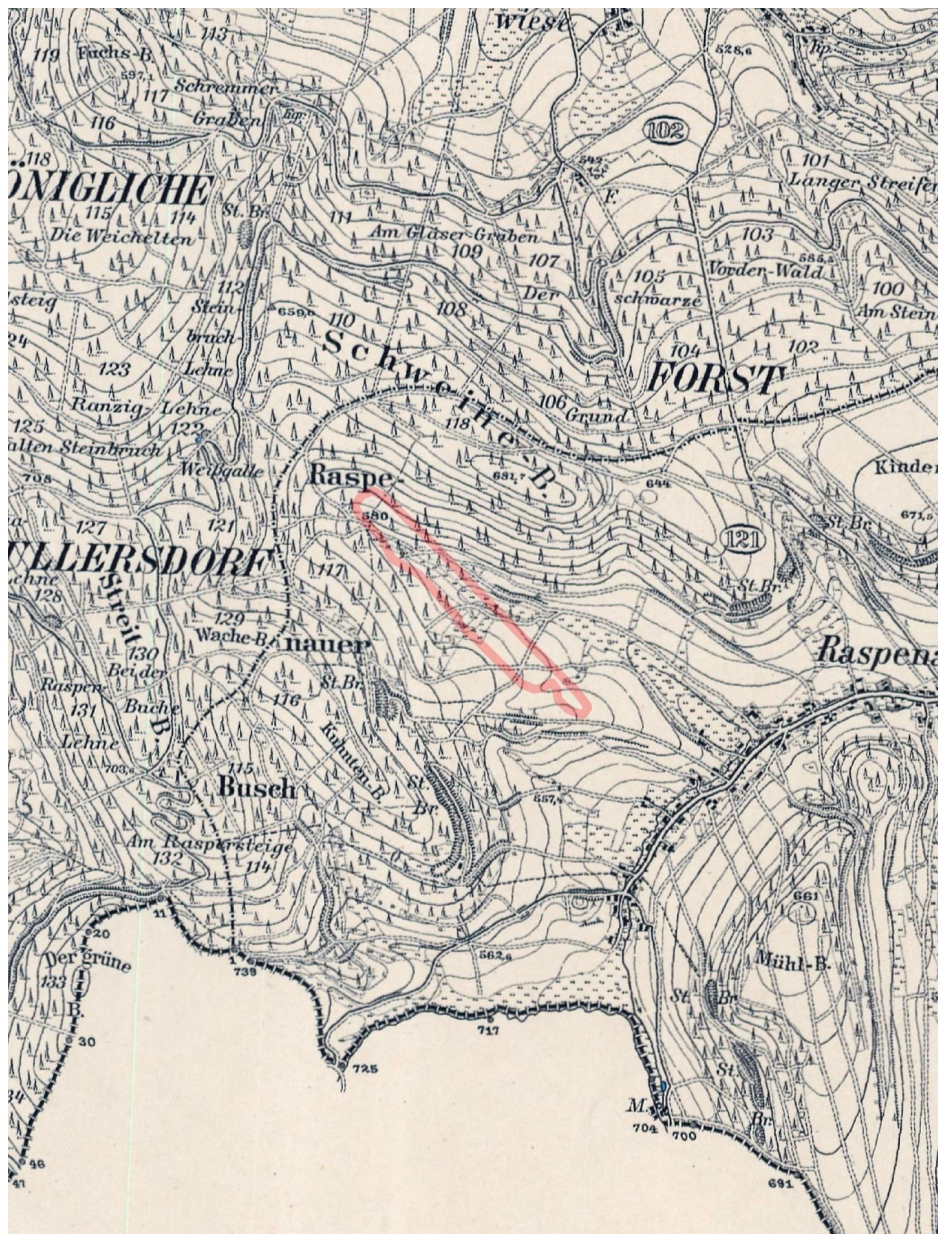
Można więc podejrzewać, że wskazana lokalizacja jest poprawna. Potwierdzenie takiego założenia można znaleźć na mapach Śląska, jakie w latach 1764–1770 sporządził Ludwik Wilhelm Regler²². Wprawdzie nie ujrzymy tutaj wioski *Burkersdorf*, jednakże dokładnie w miejscu typowanym przez Martina Treblina naniesiono tu następujący opis: *im Geschade*. Określenie to odnosi się do czegoś, co znajduje się w złym, niekorzystnym czy też uszkodzonym stanie – zapewne tutaj tak właśnie opisano dawną lokalizację zniszczonej wioski.

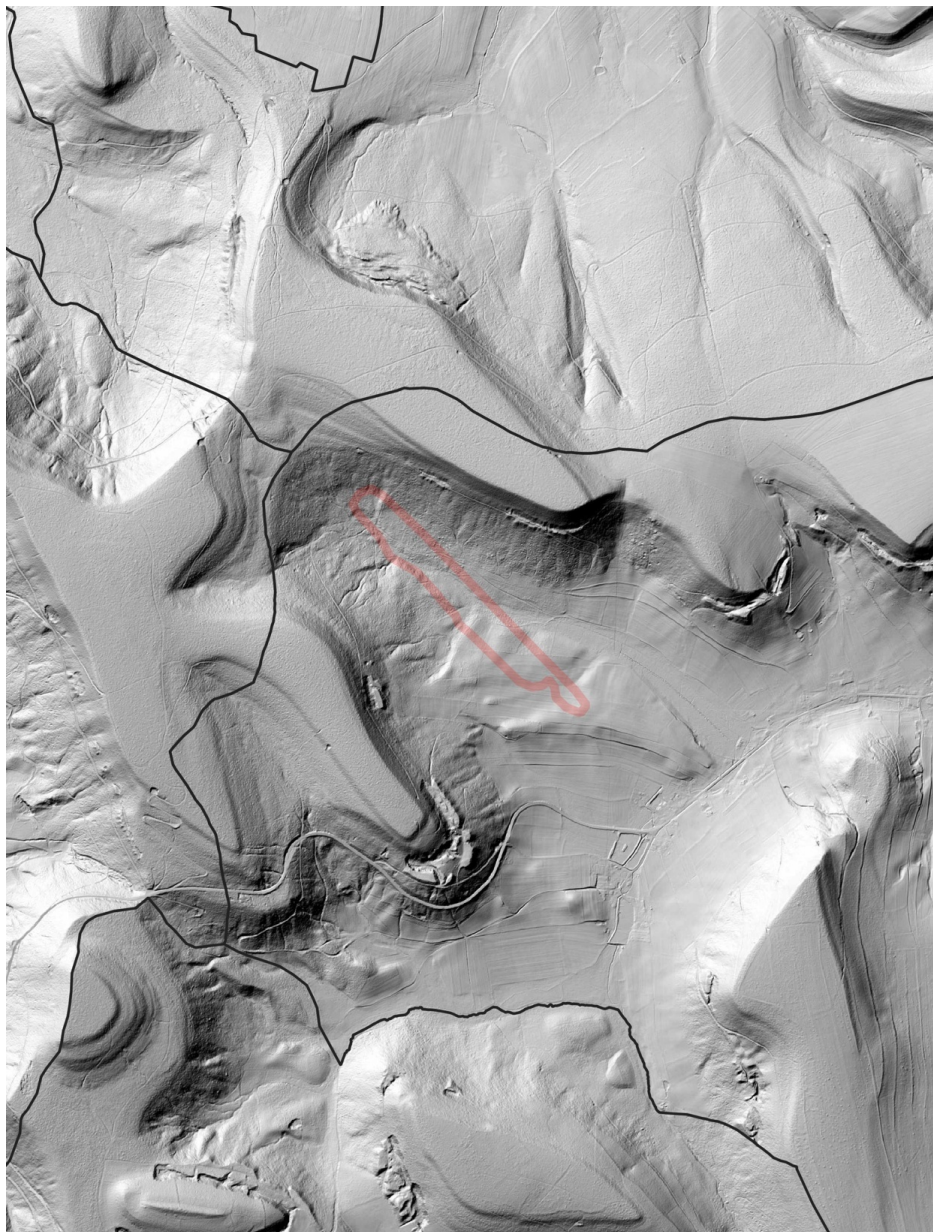
21 Mapa *Schömberg*, *Meßtischblatt* 3131, 1:25.000, 1907, [3].

22 Mapa Ludwiga Wilhelma Reglera, *Staatsbibliothek Berlin*, sygn. N 15140, nr 63, [2].

Ilustracja 2: Wykadrowany fragment mapy z ilustracji 1. Czerwoną linią otoczono kontur grubej linii reprezentującej domniemaną lokalizację wioski *Burkersdorf*.

Ilustracja 4: Fragment lidarowego zdjęcia Polski. Czerwoną linią otoczono kontur domniemanej lokalizacji wioski *Burkersdorf*, czarną linią oznaczono granice: na północy gmina Kamienna Góra, na południu Czechy, na zachodzie gmina Lubawka, na wschodzie gmina Mieroszów.

Ilustracja 5: Odrys fragmentu mapy Ludwiga Wilhelma Reglera, Staatsbibliothek Berlin, Preußischer Kulturbesitz, sygn. N 15140, nr 63, [2]. Miejsce domniemanej lokalizacji wioski Burkersdorf opisano tu jako *im Geschade*.

I.6. GDZIE LEŻAŁ BURKERSDORF?

Przywołane na wcześniejszych stronach dokumenty są przekonujące i wydaje się, że jednoznacznie wskazują lokalizację tejże wioski. Należy jednak mieć na uwadze, że Martin Treblin odnośnie *Burkersdorfu* wyraźnie stwierdzał, że „prawdopodobnie leżał on pomiędzy górami Róg i Drogosz”²³. W niemieckim tekście użyte zostało określenie „*wahrscheinlich*”, oznaczające *prawdopodobnie, zapewne lub przypuszczalnie*.

Dużym zaskoczeniem jest też dla mnie niemalże całkowity brak wzmianek o wiosce *Burkersdorf* we współczesnej literaturze. Na wcześniejszych stronach przywołałem jedynie kilka znanych mi publikacji wspominające tę wioskę, gdyż nie jestem w stanie wskazać innych źródeł.

23 M. Treblin, *Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz*, [4]s.105; w oryginale: „*Burchardisdorf (...) Es lag wahrscheinlich zwischen Schweine- und Streitberg*”.

BIBLIOGRAFIA

1. Grünhagen Colmar (red.), Markgraf Hermann (red.), Lehns- und Besitzurkunden Schlesiens und seiner einzelnen Fürstenthümer im Mittelalter. 1. Theil, S. Hirzel, Leipzig 1881
2. mapa Ludwiga Wilhelma Reglera, Staatsbibliothek Berlin, Preußischer Kulturbesitz, sygn. N 15140, nr 63
3. mapa Schömberg, Meßtischblatt 3131, 1:25.000, 1907
4. Treblin Martin, Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz, E. Wohlfarth, Breslau 1908
5. Treblin Martin, Kleine Beiträge zur Siedlungskunde im ehemaligen Fürstentum Schweidnitz, [w:] Zeitschrift des Vereins für Geschichte Schlesiens, Band 40, E. Wohlfarth, Breslau 1906
6. Wiszewski Przemysław, Świat na pograniczu. Dzieje Lubawki i okolic do 1810 r., Wydawnictwo eBooki.com.pl, Wrocław 2015